

Samenvatting

Het college stelt een aanvullend investeringsbudget beschikbaar om de noodzakelijke water- en rioolopgaven uit te kunnen voeren. Dit aanvullend budget is enerzijds noodzakelijk om te kunnen meeliften met een aantal grootstedelijke ontwikkelingen en wegrehabilitaties vanuit de eerder vastgestelde nota integraal beheer openbare ruimte (NIBOR). De hierin opgenomen projecten gaan op korte termijn van start. Tevens is Maastricht in de laatste jaren meerdere malen getroffen door extreme neerslag met wateroverlast tot gevolg, wat anderzijds ook vraagt om extra investering in de verwerkingscapaciteit van onze riolen en andere manieren van waterafvoer.

Op basis van deze ontwikkelingen is geconstateerd dat de huidige budgetten vanuit het vigerende waterprogramma ontoereikend zijn om nu op een effectieve en efficiënte manier mee te koppelen met projecten en overige acties conform NIBOR. Daarom wordt voorgesteld om vanuit de gesloten financiering ten behoeve van de rioleringen budget vrij te maken om een en ander mogelijk te maken en dit te verwerken in de begroting 2026.

1. Beslispunten

1. Vanuit het vigerende waterprogramma een aanvullend investeringsbudget in het MJIP beschikbaar te stellen van € 34,4 miljoen en dit te verwerken in de begroting van 2026, ter accordering door de gemeenteraad.
2. De raad voor te stellen om de afschrijvingstermijn voor riolering aan te passen naar 50 jaar (in plaats van 30 jaar) middels de eerstvolgende actualisatie van de financiële verordening.

Besluit Burgemeester en wethouders d.d. 9 september 2025:

Conform.

2. Aanleiding

Op 18 oktober 2022 is het waterprogramma door de raad vastgesteld. Het waterprogramma gaat uit van een goed functionerende riolering en is de basis voor een gezonde en veilige leefomgeving. Daarmee gaat het programma ook over het voorkomen van wateroverlast in het stedelijk gebied en de instandhouding van de riolering. In het vastgestelde waterprogramma 2023-2027 zijn projecten in de tijd weggezet, waarbij in beeld is gebracht welke kosten een en ander met zich meebrengt. Op basis hiervan is de hoogte van de rioolheffing bepaald. Het voorliggende plan was destijds ambitieus, leidend tot een benodigd budget van € 27 miljoen, dit om onder andere met de klimaatopgave aan de slag te gaan.

Parallel aan dit waterprogramma heeft de gemeente een klimaatadaptatiestrategie opgesteld om voorbereid te zijn op de gevolgen van klimaatverandering.

Nu, bijna drie jaar later, hebben zich een aantal ontwikkelingen voorgedaan die vragen om een aanvullende financiering.

- Ten tijde van de opstelling van het waterprogramma was Maastricht grotendeels gespaard gebleven voor wat betreft de intensiteit en frequentie van extreme neerslaggebeurtenissen. De jaren 2023 en 2024 hebben echter laten zien dat het klimaat sneller aan het veranderen is en dat we als stad nog een grotere uitdaging hebben dan voorheen. In deze twee jaren zijn we meerdere malen getroffen door extreme neerslaggebeurtenissen, buiten de wateroverlast zien we ook dat het rioolstelsel door de extreme neerslag er qua kwaliteit op achteruit is gegaan. Dit manifesteert zich niet alleen in de huisaansluitingen maar ook in het hoofdriool.
- De vervanging van huisaansluitingen als meekoppelkans bij wegrehabilitaties is ingecalculeerd in het huidige waterprogramma. De NIBOR is echter pas na het waterprogramma opgesteld (nota vastgesteld in november 2023), waarbij nieuwe inzichten zijn verkregen en ook de locaties en omvang van de rehabilitatiewerkzaamheden zijn bepaald. En andersom is bij het opstellen van de NIBOR veelal niet de kwaliteit van de rioleringen in de ondergrond van de meegenomen projecten in ogenschouw genomen. Veel van de wegen die nu voor groot onderhoud in aanmerking komen zijn ondergronds voorzien van gresaansluitingen die het einde van de levensduur naderen. Om desinvestering op verhardingen te voorkomen, leidt dit tot een overschrijding van de kosten binnen het waterprogramma.
- In het kader van een aantal grotere herontwikkelingen wordt steeds vaker de vraag gesteld om “mee te koppelen” in de herontwikkeling, zodat een gebied integraal aangepakt kan worden. Dit biedt kansen om de riolering aan te pakken maar ook om straten en pleinen meer

klimaatadaptief in te richten. (Denk hierbij aan de herontwikkeling van Nazareth, Pottenberg, Limmel)

- Soortgelijke meekoppelkansen doen zich dus ook voor vanuit de NIBOR. In het kader hiervan worden veel wegen opgewaardeerd, vaak betreft dit alleen de deklaag maar soms is er ook sprake van een algehele vervanging (rehabilitatie). Ook dit biedt uitgelezen kansen om de riolering en de wateroverlast (voor zover noodzakelijk) mee te nemen in de rehabilitatie werkzaamheden. In dit kader zijn nagenoeg alle rioleringen in deze straten (vanuit NIBOR) geïnspecteerd. Ook hier is geconstateerd dat de leidingen hebben geleden onder de extreme neerslaggebeurtenissen. Daarnaast blijkt dat, in tegenstelling tot hetgeen we in het waterprogramma als uitgangspunt hebben gehanteerd, niet altijd en overal kan worden gerelined of dat vervanging soms goedkoper is dan relining. Ook hier gaan we zoveel als mogelijk meekoppelen, dit om te voorkomen dat wegen op een later moment weer opgebroken moeten worden.
- In het vastgestelde waterprogramma werd uitgegaan van levensduur verlengende maatregelen in de vorm van relinen. In de praktijk blijkt dat dit niet altijd mogelijk is en dat een vervanging van de leiding noodzakelijk is. De verwachting is dat we daarmee ook in andere projecten/wijken zullen worden geconfronteerd.

3. Beoogd effect

Het vrijmaken van een aanvullend budget draagt bij aan het verminderen van wateroverlast en een duurzame instandhouding van het aanwezige rioolstelsel.

Op dit moment lopen een aantal grotere stedelijke (her)ontwikkelingen en wordt er gewerkt aan projecten die voortkomen uit de nota integraal beheer openbare ruimte (NIBOR). Dit zijn ontwikkelingen met grote effecten in de openbare ruimte en de ondergrond waar ook de riolering vaak deel vanuit maakt. Dit biedt kansen om vanuit water- en rioolbeheer de synergie te zoeken en op een andere manier met hemelwater om te gaan. Hierdoor kunnen we de wateroverlast verminderen en de riolering verbeteren waardoor het rioolstel in kwalitatieve zin weer aan de normen voldoet.

Om kosten te besparen willen wij de geschetste stedelijke ontwikkelingen en de opgaven vanuit NIBOR zoveel als mogelijk combineren met opgaven vanuit het waterprogramma. Daarmee wordt een impuls gegeven aan de wateropgave en worden rioleringen op een efficiënte manier meegenomen in de projecten. Dit sluit goed aan bij onze ambitie om zoveel als mogelijk integraal te

werken waarbij de overlast voor de omgeving wordt beperkt en voorkomt daarmee kapitaalsvernietiging.

4. Argumenten

1.1 Het vigerende waterprogramma heeft een gezonde (tarief egalisatie) voorziening, welke is bedoeld om schommelingen in de investeringen op te vangen. In dit kader wordt het verantwoord geacht om een aanvullend budget beschikbaar te stellen.

1.2 Vanwege de dynamiek in de stad als gevolg van grootstedelijke ontwikkelingen en de uitvoering van de NIBOR werkzaamheden is het nu een uitgelezen kans om de synergie te zoeken met de water- en rioolopgaven. Daarmee kan er op een efficiënte en effectieve manier worden meegelift met de andere opgaven.

1.3 De voorgestelde aanpak past binnen de opgaven zoals we die geformuleerd hebben binnen het vigerende waterprogramma. Deze aanpak leidt tot een versnelling in aanpak van de wateroverlast en de instandhouding van het rioolstelsel.

1.4 Naar aanleiding van de extreme neerslag in 2023 en 2024 en de bijbehorende wateroverlast en klachten is nu het moment om mee te liften met andere projecten. Daarnaast is er een breed maatschappelijk draagvlak om de overlast nu aan te pakken.

2.1 Momenteel wordt een afschrijvingstermijn gehanteerd van 30 jaar terwijl ervaring heeft geleerd dat dit niet geheel overeenkomt met de praktijk. Door de afschrijvingstermijn te verhogen naar 50 jaar zijn de kapitaalslasten over de investeringen beperkt. Het genereren van een aanvullend budget leidt voorsnog niet tot een verhoging van de heffing.

5. Kanttekeningen of risico's

1.1 De werkzaamheden zijn voor wat betreft de aanpak van wateroverlast "boven normatief". In het waterprogramma wordt uitgegaan van wateroverlast met een frequentie van gemiddeld 1 maal per 2 jaar met daarbij lichte schade (opdrijvende putdeksels en water boven de stoepranden en uitgaande van een standaardbui 8: 19,8 mm in een uur). Maatregelen worden gedimensioneerd op een bui die eens per 5 jaar (standaardbui 9: 29,4 mm in een uur) voorkomt. De afgelopen tijd is echter gebleken dat de frequentie en de intensiteit is toegenomen. De buien van tegenwoordig zijn vooral in de eerste 10 minuten van de bui intenser, waardoor de berging in het rioolstelsel relatief snel gevuld is. Die eerste vulling van het stelsel vereist een aangepaste rekenmethode voor het ontwerp van een rioolstelsel.

1.2 Het beschikbaar stellen van een aanvullend budget wordt nu verantwoord geacht vanwege een gezonde tarief egalisatievoorziening. Het aanpassen afschrijvingstermijn zal de jaarlijkse last evenwel nog verminderen. Een gedetailleerde berekening wordt opgesteld tijdens het opstellen van het nieuwe waterprogramma.

6. Financiële gevolgen

Het waterprogramma zoals dat in 2022 voorlag was ambitieus, voor de totale planperiode was € 27 mln. gereserveerd. Desondanks was een verhoging van de heffing niet aan de orde. Dit was mede mogelijk vanwege het feit dat er sprake is van een gezonde “voorziening riolen” om schommelingen in de kosten tussen de jaren te egaliseren, hierdoor kan het tarief ook de komende jaren gelijk gehouden worden (buiten stijging met de reguliere index). Op basis van de berekeningen in het waterprogramma hoeft de heffing pas te stijgen vanaf 2043.

Op basis van de NIBOR projecten en de voorgenomen stedelijke ontwikkelingen is onderzocht waar er een synergiemogelijkheid is voor het onderdeel water en riolering. Tevens is voor deze projecten een kostenraming opgesteld, dit voorsnog alleen voor de projecten die uitgevoerd worden binnen de looptijd van het vigerende waterprogramma (2025, 2026 en 2027). De herinrichting van de wijk Nazareth heeft een langere looptijd. Daarom zijn de kosten voor de wijk Nazareth in zijn totaliteit inzichtelijk gemaakt, dit gaat verder dan de looptijd van het vigerende waterprogramma. Dit vertaalt zich op hoofdlijnen in onderstaande overzichten:

Tabel 1: Huidige tekorten naar oorsprong van project en jaar van start uitvoering

Oorsprong projecten	Totaal kosten tlv waterprogramma	Totaal Budget beschikbaar	Tekort
NIBOR	€ 38.400.000	€ 4.590.000	€ -33.810.000
2025	€ 9.630.000	€ 3.730.000	€ -5.900.000
2026	€ 12.480.000	€ 860.000	€ -11.620.000
2027	€ 16.290.000	€ -	€ -16.290.000
Waterprogramma	€ 7.270.000	€ 6.680.000	€ -590.000
2025	€ 500.000	€ 500.000	€ -
2026	€ 5.520.000	€ 5.080.000	€ -440.000
2027	€ 1.250.000	€ 1.100.000	€ -150.000
Eindtotaal	€ 45.870.000	€ 11.470.000	€ -34.400.000

Tabel 2: Huidige tekorten per wijk

Wijk	Totaal kosten tlv waterprogramma	Totaal Budget beschikbaar	Tekort
Beatrixhaven	€ 760.000	€ 100.000	€ -660.000
Binnenstad	€ 1.580.000	-	€ -1.580.000
Boschpoort	€ 230.000	-	€ -230.000
Brusselsepoort	€ 3.730.000	-	€ -3.730.000
Caberg	€ 1.300.000	-	€ -1.300.000
Centrum	€ 300.000	-	€ -300.000
Daalhof	€ 1.010.000	-	€ -1.010.000
Heer	€ 2.610.000	-	€ -2.610.000
Kommelkwartier	€ 420.000	-	€ -420.000
Limmel	€ 4.150.000	-	€ -4.150.000
Malpertuis	€ 2.290.000	-	€ -2.290.000
Mariaberg	€ 970.000	-	€ -970.000
Nazareth	€ 11.380.000	€ 2.080.000	€ -9.300.000
Oud Caberg	€ 2.490.000	-	€ -2.490.000
Pottenberg	€ 1.200.000	-	€ -1.200.000
Sint Maartenspoort/ Wyck	€ 1.530.000	€ 490.000	€ -1.040.000
Statenkwartier	€ 530.000	-	€ -530.000
Heugem	€ 500.000	€ 350.000	€ -150.000
Wolder	€ 3.070.000	€ 2.630.000	€ -440.000
Eindtotaal	€ 40.050.000	€ 5.650.000	€ -34.400.000

Naar aanleiding van de raadsvergadering van 18 oktober 2022 zijn er vragen gesteld over de financiering en de afschrijvingstermijnen. In het huidige waterprogramma is uitgegaan van een afschrijvingstermijn van 30 jaar, terwijl in de praktijk is gebleken dat rioleringen vaak tot 80 jaar meegaan (Uit de markt: Traditionele gresleidingen hebben een levensduur van ongeveer 50 jaar; moderne kunststof leidingen kunnen 75 tot 100 jaar mee gaan). In onderstaande tabel is de leeftijdsverdeling van de riolering in onze gemeente weergegeven. Hieruit blijkt dat 75% van de riolering (ruim) ouder is dan 30 jaar. Dit heeft ertoe bijgedragen dat de huidige omvang van de voorziening riolering hoog is (€ 45,266 mln. per ultimo 2024), aangezien vervanging voor het overgrote deel in de praktijk pas (veel) later dan 30 jaar aan de orde is.

Tabel 3: Leeftijdsverdeling rioolstelsel Maastricht

Leeftijd (jaren)	km	percentage
>115	30	4%
85-115	68	10%
60-85	178	26%
45-60	120	18%
30-45	116	17%
0-30	168	25%
Totaal	680	100%

De verwachting naar de toekomst is ook dat riolen alleen maar langer blijven liggen, omdat er steeds meer gekeken wordt naar duurzame oplossingen. Het vroegtijdig vervangen van buizen voor hun technische einde levensduur is geen duurzame oplossing. Capaciteitstekorten als gevolg van klimaat of uitbreiding worden gezocht in separate hemelwatersystemen, afkoppelen en decentrale oplossingen voor afvalwater. Het is dan ook logisch om de afschrijvingstermijn dichter bij de werkelijkheid te brengen, zodat ook de lasten ook beter verdeeld worden over de gehele gebruiksperiode van de leidingen.

Ook hebben wij gekeken naar de afschrijvingstermijnen die de omliggende gemeenten hanteren, welke alle langer zijn dan 30 jaar, waarbij zowel gemeente Eijsden-Margraten alsmede gemeente Meerssen een afschrijvingstermijn van 50 jaar hanteren.

Daarom is het voorstel om de afschrijvingstermijn van 30 naar 50 jaar te verhogen. Wijziging van de afschrijvingstermijn betekent dat de financiële verordening aangepast moet worden, dit is een raadsbevoegdheid. Deze wijziging zal derhalve meegenomen worden in de eerstvolgende versie van onze financiële verordening. Naar verwachting zal deze in het voorjaar van 2026 aan het college en vervolgens de gemeenteraad worden aangeboden ter goedkeuring.

Door de aanpassing van de afschrijvingstermijn blijft de financiële impact van het in deze nota voorgestelde aanvullende investeringsbudget beperkt. Het totale bedrag van € 34,4 mln. vertaalt zich over 50 jaar in een gemiddelde afschrijvingslast van ca. € 0,695 mln. (inclusief rente, op basis van de huidige rekenrente). De exacte impact op de voorziening en eventueel op de rioolheffing zal ten behoeve van het volgende Waterprogramma (vanaf 2028) in detail berekend worden. Gezien de huidige omvang van de voorziening riolering is er op dit moment geen urgentie om de rioolheffing te verhogen.

7. Vervolgtraject besluitvorming, uitvoering en evaluatie

Het aanvullende budget van € 34,4 miljoen is meegenomen in het MJIP in de begroting 2026 die op 4 november 2025 ter besluitvorming wordt voorgelegd aan de raad.

8. Communicatie

De raad wordt geïnformeerd via de raadsinformatiebrief. Daarnaast zal een en ander worden verwerkt in de begroting 2026, deze wordt via de reguliere procedure ter besluitvorming aan de raad voorgelegd.